

OPETUSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO TEATTERIKORKEAKOULUN VUODEN 2008 TOIMINNASTA

1. TULOKSELLISUUS JA TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Yliopisto on siirtänyt resursseja edelleen jatkokoulutuksen ja taiteellisen tutkimuksen rakenteiden ja sisäisten tutkijakoulujen kehittämiseen. Kustannusten jakautumisessa eri tulosalueiden kesken ei ole kuitenkaan muutosta edelliseen vuoteen. Kokonaiskustannuksista 82 prosenttia kohdistuu koulutukseen. Taiteellisen toiminnan osalta yliopisto ei pidä esitysten määrällistä kasvua tavoitteena, vaan laatua ja kokeiluvuutta. Yliopiston toiminnan taloudellisuudessa ja tuottavuudessa on tapahtunut useamman tunnusluvun perusteella kehitystä. Tähän vaikuttaa osin tutkintomäärissä tapahtuvat suuret vuosittaiset vaihtelut ja tutkintorakenteen uudistuksen siirtymäajan päätyminen.

Liiketaloudellisen maksullisen toiminnan tuotto- ja kannattavuustavoitetta ei saavutettu. Toiminta oli kuitenkin edellisestä vuodesta poiketen jo ylijäämäistä, kuten yliopisto oli ennakoanut valmistellessaan Teakonin kehittämistoimia. Täydentävän rahoituksen osuus oli edelleen matalalla tasolla.

Yliopisto on ollut mukana pääkaupunkiseudun korkeakoulujen yhteisessä HERA-hankkeessa. Yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa toteutuu myös koulutusohjelmissa. Yliopisto on osallistunut metropolialueen seitsemän yliopiston talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukseen.

Yliopiston tulee jatkaa tarkoituksenmukaista yhteistyötä Lumen kanssa synergiaetujen saavuttamiseksi.

1.2. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Myönteinen kehitys samana keväänä tai edellisenä syksynä toisen asteen päättäneiden osuuden kasvattamiseksi yliopistojen uusista opiskelijoista kääntyi valtakunnallisella tasolla laskusuuntaiseksi. Tutkinno uudistuksen siirtymäaika vaikutti ylempien korkeakoulututkintojen tavoitteen selvään ylittymiseen. Alempien tutkintojen määrä kasvoi.

Yliopisto on jatkanut opintoprosessiensa monipuolista kehittämistyötä. Työelämäyhteistyö on vahvaa ja harjoittelu pakollista lähes kaikissa koulutusohjelmissa. Yliopisto on kehittänyt laadunvarmistusjärjestelmäänsä ja kiinnittänyt huomiota laatutyön dokumentointiin. Opiskelijoilta ja valmistuneilta kerättyä palautetta on hyödynnetty opetuksen kehittämisessä.

Yliopisto on kiinnittänyt huomiota henkilökunnan, opettajien ja opiskelijoiden kansainvälisten valmiuksien kehittämiseen kotimaassa. Saapuvien kansainvälisten opiskelijoiden määrä on edelleen noussut.

Yliopiston merkittävä yhteiskunnallinen vaikutuskanava on opintoihin liittyvät taiteelliset esitykset ja muut taiteelliseen toimintaan perustuvat tapahtumat. Yliopisto hallinnoi viittä taiteen tutkimuksen projektia.

Yliopistossa ei ollut korkeakoulukeksintölain alaisia toimenpiteitä kertomusvuonna. Yliopisto on toiminut yhteistyössä muiden taideyliopistojen kanssa tutkimustulosten hyödyntämisessä muun muassa Tekesin TietoTULI (Tutkimuksesta liiketoimintaa)-projektissa. Yliopistolle ei ole tehty keksintöilmoituksia.

Taideteollisen korkeakoulun ja Teatterikorkeakoulun aikuiskoulutusyksikkö IADE oli pahasti alijäämäinen ja lakkautettiin. Esittävien taiteiden aikuiskoulutustarjonnasta on huolehdittu organisoimalla ne uudella tavalla Teatterikorkeakouluun.

Työn luonteen perusteella määräaikaisissa palvelussuhteissa olleiden määrä on laskenut yliopistoissa.

Yliopiston tulee varmistaa avoimen yliopisto-opetuksen ja erillisten opinto-oikeuksien tarjonnan, opinto-ohjauksen ja tiedotuksen avulla, ettei työikäisen aikuisväestön tutkinnon osien suorittamistarve suuntaudu epätarkoituksenmukaiseen tutkinto-opiskeluun. Omaehtoisen tarjonnan lisäksi tutkinnon osien saatavuutta parannetaan myymällä erityisesti kelpoisuuden tuottavaa koulutusta täydennyskoulutuksena työnantajille.

Yliopiston tulee tarkastella säännöllisesti määräaikaisten palvelussuhteittensa kehitystä ja vähentäviä toimenpiteitä tulee jatkaa. Erityistoimia tulee kohdistaa ikääntyvän henkilöstön työkyvystä ja jaksamisesta huolehtimiseen työurien pidentämiseksi ja osaamispotentiaalin säilyttämiseksi.

2. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN ASIANMUKAISUUS

Teatterikorkeakoulun tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rakenne noudattaa opetusministeriön mallia tilinpäätöksestä yliopistoille. Yliopiston toimintakertomus sisältää tilinpäätösmallin mukaisia toteumatietoja ja tunnuslukuja. Toteutunutta kehitystä on arvioitu aikaisempien vuosien tuloksiin ja tavoitteisiin. Sanallista kuvausta on useiden tunnuslukujen osalta, ei kuitenkaan aivan kattavasti. Sanallisessa kuvauksessa on käsitelty myös tunnuslukujen taustalla olevia asioita. Yliopistolla on käytössä työajan kohdentamisjärjestelmä. LaatuTeaK-käsikirja tulee onnistuessaan tukemaan yliopiston toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä.

Yliopisto on sisällyttänyt toimintakertomukseensa myös taiteelliseen toimintaan liittyviä tietoja ja tunnuslukuja. Taiteelliselle toiminnalle ei ole pystytty toistaiseksi asettamaan konkreettisia tavoitteita valtakunnallisella tasolla. Taiteellinen toiminta on kuitenkin tärkeä osa yliopiston toimintaa, joten käytäntöä voi pitää hyvänä, vaikka runsas aineisto tekee tilinpäätösasiakirja melko laajan. Myös taiteelliseen toimintaan liittyvien tilastotietojen osalta olisi tarkoituksenmukaista esittää vertailutiedot useammalta vuodelta. Hyvän yleiskuvan yliopiston tilanteesta antaa tilinpäätöksen liitteenä oleva kooste keskeisistä tunnusluvuista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

Yliopiston raportoinnin perusteella ei saa selkeää kuvaa tuottavuushankkeiden ja rakenteellisen kehittämisen toimenpiteiden tämän hetkisestä tilanteesta ja niiden henkilöstövaikutuksista. Tilinpäätöksen perusteella henkilötyövuodet ovat vähentyneet kolmella edellisestä vuodesta.

Opetushenkilöstön työpanoksen seuranta perustuu edelleen työsuunnitelman tietoihin, mutta edellisvuodesta poiketen niiden toteutumisesta raportoidaan puolivuositain. Toteumatietojen ja poikkeamien raportointi perustuu opetushenkilöstön ilmoittamiin ja asianomaisten esimiesten varmentamiin tietoihin. Koska opetussuunnitelmien toteutumisen seuranta aloitettiin vasta vuoden 2008 keväällä, tuloksellisuuden laskentatoimessa toteutetut kehittämistoimenpiteet eivät ole vaikuttaneet Teatterikorkeakoulun kustannuslaskennan tarpeisiin vuoden 2008 osalta. Toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjä tietoja voidaan kokonaisuutena pitää oikeina ja riittävinä, koska laskentaan sisältyy erityisesti työkustannusten kohdentamisesta aiheutuvaa arvionvaraisuutta.

Yliopiston tulee ilmoittaa Valtiontalouden tarkastusviraston lisäksi myös opetusministeriölle 14.8.2009 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämiseksi valtion talousarviosta annetun lain 16§:n edellyttämällä tavalla.

Yliopiston kustannusten seuranta ja työajankohdentamisjärjestelmää tulee kehittää osana kokonaiskustannusmalliin siirtymistä.

3. OPETUSMINISTERIÖN TOIMENPITEET TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Korkeakoulupolitiikan tavoitteet vuosille 2007-2012 on asetettu Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa, joka koulutustarjonnan osalta tarkistetaan vuoden 2009 aikana. Opetusministeriö (OPM) on määritellyt rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat maaliskuussa 2008. Rakenteellisen kehittämisen toimenpideohjelmaa vuodesta 2010 alkaen sisällytetään osaksi Tutkimus- ja innovaationeuvoston linjauksia, joihin tulee sisällyttämään myös sektoritutkimuksen rakenteellinen kehittäminen.

Yliopistojen taloudellista ja hallinnollista autonomiaa vahvistava lakiesitys on annettu eduskunnalle helmikuussa 2009 ja toimeenpanolain on tarkoitus astua voimaan 1.8.2009. Yliopistouudistukseen liittyen uudistetaan myös Suomen Akatemiaa koskevaa lainsäädäntöä. Kaikki yliopistot toimitivat uudessa oikeushenkilömuodossa 1.1.2010 alkaen. OPM on valmistellut lakiesitykseen liittyen yliopistojen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmän uudistamista vuodesta 2010 eteenpäin. OPM jatkaa korkeakoulujen ohjaukseen liittyvää toiminnan ja talouden indikaattoreiden kehittämistä.

OPM toteuttaa hallituksen riihikannanoton mukaisia toimenpiteitä tulevaisuuden kasvuedellytysten turvaamiseksi. Tähän liittyvä korkeakoulutettujen työuria pidentävä hanke valmistuu maaliskuussa 2010. Opiskelijavalintojen kehittämistä koskevat esitykset valmistuvat vuoden 2009 lopussa.

Innovaatiopoliittinen selonteko annettiin eduskunnalle syksyllä 2008 ja innovaatiojärjestelmän kansainvälinen arviointi valmistuu syksyllä 2009. OPM varautuu raportoimaan eduskunnalle korkeakoululeksintölain toimuudesta. Korkeakoulupohjaisen yrittäjyyden edistämisestä valmistui OPM:n ja TEMin suositukset vuoden 2009 alussa.

OPM:n johdolla valmistellaan laajapohjaisessa yhteistyössä ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta. Johtoryhmän toinen väliraportti ehdotuksineen valmistui maaliskuussa 2009. Osana aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta OPM valmistelee erityispätevyysjärjestelmää ja oppisopimustyyppisen täydennyskoulutuksen mallia. Näitä kehitetään tutkintoon johtavan koulutuksen ja korkeakoulun tutkimusvahuuksien kanssa yhteen toimivaksi kokonaisuudeksi.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä on päätetty 7.5.2009, että hallinnonalakohtaiset valtiosuudet yhdistetään ja keskitetään valtiovarainministeriöön hallitusohjelman edellyttämässä laajuudessa. Valtiosuus uudistus koskee myös harjoittelukoulujen esi- ja perusopetusta. Yliopistojen tuottavuusohjelman toteuttamista jatketaan aiemmin sovitusti. Tuottavuusohjelman vuosien 2012-2015 lisätoimenpiteet eivät koske yliopistoja.

Yhteistyössä SYLin ja yliopistojen rehtorien neuvoston kanssa valmistellaan opiskelijapalauttejärjestelmää. Yliopistojen toiminnan laadun ja laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseksi KKA auditoi kaikkien yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmät vuoden 2011 loppuun mennessä. KKA arvioi tutkintorakenneuudistuksen toteutuksen vuonna 2010.

Korkeakouluopiskelijoiden osaamista mittaava OECD:n AHELO-hanke toteutetaan vuosina 2009-2011. Kansallinen osaamisen ja tutkintojen viitekehys valmistuu vuonna 2009.

Kansallisen tutkimuksen infrastruktuuripolitiikan vahvistamiseksi laadittu infrastruktuuritiekartta on valmistunut, ja OPM pyrkii vuoden 2009 aikana edistämään tässä esitettyjä toimenpiteitä.

OPM tukee kansainvälistymistä ja neliportaisen opettajan- ja tutkijanuran kehittämistä rahoitusmallin puitteissa. Tutkijakouluhakua uudistetaan vuoden 2010 hakua varten. Tutkimustoimintaan liittyvää tiedonkeruuta vahvistetaan ja systematisoidaan.

OPM on yhdessä korkeakoulujen kanssa käynnistänyt toimenpidekokonaisuuden (RAKETTI-hanke), jonka tavoitteena on korkeakoululaitoksen ohjauksessa ja vaikuttavuuden seuraamisessa sekä korkeakoulujen sisäisessä johtamisessa tarvittavan tiedon sekä käytössä olevien IT-ratkaisujen laadun, yhteentoimivuuden ja käytettävyyden edistäminen kansallisella tasolla. Yliopistojen yhteinen sähköinen hakujärjestelmä otettiin käyttöön syksyllä 2008. Sähköistä hakujärjestelmää ja sen kautta toteutettavaa yhteishakua kehitetään edelleen palvelemaan yliopistojen opiskelijavalintoja.

LIITTEET

LIITE 1 Määrällisten tavoitteiden toteuma